

Namık Kemal'in Vatan Yahut Silistre Adlı Tiyatrosundaki Arapça kelimelerin Özelliklerinin İncelenmesi

*Yard. Doç. Suad Mahmut ALVAN

Bağdat Üniversitesi / Diller Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Öğretimin Üyesi

E-posta: suad.m@colang.uobaghdad.edu.iq

**دراسة خصائص الكلمات العربية في مسرحية
" وطن او سليستره " لنا مق كمال**

م. سعاد محمود علوان

ماجستير لغة تركية

جامعة بغداد / كلية اللغات

قسم اللغة التركية وادابها

suad.m@colang.uobaghdad.edu.iq

Giriş:

"Millet veya hürriyet şairi" olarak tanınan Namık Kemal (1840-1888) yılında Tekirdağ'da doğdu.(Banarlı C.2, 1976:880) On sekiz yaşına kadar dedesi Abdüllâtif paşa ile birlikte Rumeli ve Anadolu'nun farklı yerlerinde yaşadı (Tanpınar, 1977:223). Bu yaşta Arapça ve Farsça öğrendi.1863'te İstanbul'a geldiği zaman Babiâlinin Tercüme odasında kâtip olarak çalışmaya başladı.(Bakı, 1949: 45)

Namık kemal Osmanlı Devletin'de o güne kadar bilinmeyen "milliyetçilik, hürriyet, millet" gibi kavramları Türk düşünce ve edebiyat hayatına kazandıramıştır (Öksüz, 1995: 20). Namık Kemal Şiir, hikaye ve tiyatro alanında pek çok Türkçe eser yazmıştır. Namık ke'mal'ın 1872 yılında yazdığı "Vatan yahut Silistre" oyunu, en önemli tiyatro eserlerinden biri sayılmaktadır. Vatan yahut Silistre tiyatrosu, 1853 ile 1856 yılları arasında gerçekleşen kırım savaşı sırasında geçer. Kırım savaşı'nda sevgilisinin cepheye gönüllü olarak gitmesinin ardından, kılığına girerek Silistre savunmasına katılan ve sevgilisiyle aynı kaderi paylaşan genç bir kızın hikayesi anlatılıyor. Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir eser olsa da günümüz Türkçesine de çevrilmiştir.

Arap Alfabeti Özellikleri:

Arap alfabesi 28 harften oluşur. Yazı sağdan sola doğru yazılmıştır. Arapçada sesleri temsil eden bu harfler, tek başlarına, sözcüğün başında ortasında veya sonunda bulunmalarına göre farklı şekillerde yazılırlar. Harflerin 22'si kendilerinden önceki ve sonraki harflerle birleşir. 6'sı ise kendinden sonraki harfle, yani solundaki harfle birleşmez.

Arap alfabesi bütün harfler ünsüz harfler temsil eder ve ünlü harfler için ayrı bir harf yoktur. Uzun ünlüler için ünsüz harfleri temsil eden harfler kullanılırken, ünlüler için hiçbir harf kullanılmaz.

Arap alfabesindeki her harf bir sesi temsil eder. Bu harfin iki ayrı sesi temsil etmesi mümkün değildir (Özgeçit, 2017: 12).

Araştırmada Bulunan Transkripsiyon İşaretleri:

ا (ā)	a, â	ض	ž
أ	a, e, i, ı	ط	ţ
ب	b, p	ظ	z
ت	t	ع	‘
ث	s	غ	ğ
ج	ç, c	ف	f
ح	h	ق	q
خ	ħ	ك	k
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	هـ، ه	h, a, e
س	s	و	w, u, v
ش	ş	ى	y, i, ı, î
ص	ş	ء	’

Bu çalışmada ele aldığımız konu Türk dilinde ses bilgisi ve şekil bilgisi bölümleri içerisinde yer almaktadır. Şimdi konumuz dilbilimsel açıdan ele alacağız.

Kelimenin yapısı, ikiye ayrılır: Birincisi şekil yapısı, sözcükler köklerle ve eklerin arasındaki ilişkiler. İkincisi ise ses yapısı sözcükleri değişim açısından incelenir.

Ses yapısı: Sözcükte bulunan seslerin özelliklerini inceler. Tiyatroda kullanılan Arapça sözcüklerin ses yapısı açısından ele alınarak Türkçe sistemine göre sözcüklerde seslerin uyum ve uyumsuzluğu incelenecektir.

Şekil yapısı: sözcüklerdeki bulunan köklerle eklerin arasındaki ilişkileri açısından inceler. Türkçede iki sözcük birleştirilerek yeni kavramların veya eski sözcüklerin yerine geçecek yeni sözcükler oluşturulur.

Yapı açısından ise sözcük üçe ayrılır.

1. Kök (yalın kelime):

Bir kelimenin yapısında yer alan anlamlı en küçük dil birimi olarak tanımlanabilir.(Korkmaz, 2007: 9) Kelime kökleri anlamları bakımından ad kökleri ve fiil kökleri olarak ikiye ayrılır.

a. İsim Kökleri:

Somut veya soyut varlıkları veya onların niteliklerini, durumlarını ve ilişkilerini gösteren, yapısal olarak bölünmez bir isimdir (Korkmaz, 2007: 10) .

b. Fiil Kökleri:

Fiil soyundan olan kelimeler, bir olayın, eylemin veya durumun adı olan köklerdir (Demir, 2006: 99) .

2. Türemiş Kelime:

b. Fiil Kökleri:

Bir hareketin ismi köklerdir. Geç (geçme) hareketin ismi (Ediskun, 1985: 160). İsim ve fiil köklerine türetme ekleri eklenerek oluşturulan kelimelerdir (Demir, 2004: 101). Türkçede türetme için kullanılan dört ek türü vardır.

1. Addan ad türeten ekler.
2. Fiilden ad türeten ekler.
3. Addan fiil türeten ekler.
4. Fiilden fiil türeten ekler.

3. Birleşik Sözcükler:

İki veya daha fazla kelimenin birtek kavramı karşılamak üzere birleşip bir araya gelmesiyle oluşan kelimelerdir. Türkçe sözcük kalıplarına uygun olarak iki ya da daha çok sözcüğün, yeni bir kavramı ifade etmek amacıyla belli biçimlerde bir araya gelmesiyle oluşan sözcük birliği olarak tanımlanmaktadır.(Korkmaz, 2007: 47)

Birleşik kelimeler iki türe ayrılır:

A. Birleşik İsimler.

Bazen ekler alarak, bazen de ek almadan birleşerek tamlayıcı olarak oluşurlar.

B. Birleşik Fiiller.

Birleşik fiiller iki kelimenin birleşmesiyle oluşur ve üç şekilde düzenlenir.

- a. Ad ve yardımcı fiilden oluşan birleşik fiiller.
- b. Anlam bakımından sabit olan birleşik fiiller.
- c. İki fiilden oluşan bileşik fiiller.

Birleşik Sözcükler

İki ya da daha çok sözcüğün birleşip kaynaşmasından oluşan yeni anlamdaki söz denir (Demir, 2004: 104).

1. Tablo

Tiyatroda Bulunan Arapça Kelimelerin Ses Yapısı Açısından İncelenmesi:

Kelime	Arapça Telaffuzu	Ses Yapısı	Sayfa / Satır
acayip	عجائب = 'aca'ib	-Kelimede a < 'a değişmesi. -Kelimede y < ' değişmesi. -Kelimede p < b değişmesi. -Kelimede ünlü uyumu yok.	36/4
akıbet	عاقبه = 'akibe	-Kelimenin başında (') ayın harfin düşmesi -Kelimede k < q değişmesi. -Kelimede ı < i değişmesi. -Kelimenin sonunda (t) harfin türemesi.	14/11
akıl	عقل = 'akl	-Kelimenin başında a < 'a değişmesi. -Kelimede k < q değişmesi. -Kelimede (l) harfi türemesi.	53/10
akrep	عقرب = 'akreb	-Kelimenin başında a < 'a değişmesi . -Kelimede k < q değişmesi. -Kelimede p < b değişmesi. -Kelimede ünlü uyumu yok.	21/5
aza	اعضاء = a'zâ'	-Kelimenin ortasında (') ayın harfin düşmesi. -Kelimede z < ž değişmesi. -kelimenin sonunda (') hemze harfin düşmesi.	64/10
aziz	عزيز = 'aziz	-Kelimede a < 'a desişmesi. -kelimede ünlü uyumu yak.	69/16
bela	بلاء = belâ'	-kelimenin sonunda (') hamze harfin düşmesi. -kelimede ünlü uyumu yok.	68/5

Kelime	Arapça Telaffuzu	Ses Yapısı	Sayfa / Satır
cerrah	جراح = cerrah	-Kelimede h<ḥ desişmesi. -Kelimede ünsüz ikizleşmesi.	28/20
dua	دعاء = du'â'	-kelimenin ortasında (') ayın harfin düşmesi. -kelimede yan yana iki ünlü gelmesi. -kelimede ses uyumu yok.	13/16
esvap	اثواب = eswâb	-Kelimede ses uyumu yok. -Kelimede s<s değişmesi. -Kelimde v<w değişmesi. -Kelimede p<b değişmesi	20/15
Fakir	فقير = Faķîr	-Kelimede k<k değişmesi. -Kelimede ses uyumu yok.	40/30
Fincan	فنجان = Fincân	-kelimede ses uyumu yok.	18/21
hacet	حاجه = ḥâce	-Kelimede h<ḥ değişmesi. -Kelimede ses uyumu yok. -Kelimenin sonunda (t) harfin türemesi.	53/4
hatır	خاطر = hâtır	-Kelimede h<h değişmesi. -Kelimede t<ṭ değişmesi. -Kelimede ses uyumu yok.	50 / 6
hitap	خطاب = hiṭâb	-Kelimede h<h değişmesi. -kelimede t<ṭ değişmesi. -kelimede p<b değişmesi. -kelimede ses uyumu yok.	7/5
hizmet	خدمه = hidme	-kelimede h<h değişmesi. -kelimede z<d değişmesi. -kelimenin sonunda (t) harfi türemesi	50/13
ırz	عرض = 'irz	-kelimede ı<'i deęişmesi. -kelimede z<ż deęişmesi.	32 / 5
ibret	عبره = 'ibre	-Kelimede a<â desişmesi. -kelimenin sonunda (t) harfin türemesi.	58/10
ibtida	ابتداء = ibtidâ'	-kelimenin sonunda (') hemze harfin düşmesi.	7/10

Kelime	Arapça Telaffuzu	Ses Yapısı	Sayfa / Satır
infial	انفعال = infi'âl	-kelimenin yan yana iki ünlü gelmesi	6/15
itimat	اعتماد = i'timâd	-kelimenin başında (') ayın harfin düşmesi. -kelimede t<d desişmesi.	6/2
izzet	عِزَّة = 'izze	-kelimenin başında i<'i değişmesi. -kelimede ünsüz ikizleşmesi -kelimenin sonunda (t) harfin türemesi.	49/30
kail	قائل = qâ'il	-kelimede k<ğ değişmesi. -kelimede i<'i değişmesi.	16/4
kala	قلعه = kal'a	-kelimede k<ğ değişmesi. -kelimenin ortasında (') ayın harfin düşmesi.	25 / 3
kandil	قندیل = kindil	-kelimede k<ğ değişmesi. -kelimede a<i değişmesi.	8/11
liyakat	لياقة = liyâqe	-kelimede k<ğ değişmesi. -kelimede a<e değişmesi. -kelimenin sonunda (t) harfin türemesi. -kelimede ses uyumu yok.	64/6
maruf	معروف = ma'rûf	-kelimede ortasında (') ayın harfin düşmesi.	24/2
masum	معصوم = ma'sûm	-kelimenin ortasında (') ayın harfin düşmesi. -kelimede s<ş değişmesi. -kelimede u<û değişmesi. -kelimede ünlü uyumu yok.	32/16
melun	ملعون = mel'un	-kelimede ortasında (') ayın harfin düşmesi. -kelimede ünlü uyumu yok.	31/1
memul	مأمول = me'mül	-kelimenin ortasında (') hamze harfin düşmesi. -kelimede u<û değişmesi. -kelimede ses uyumu	10/5

Kelime	Arapça Telaffuzu	Ses Yapısı	Sayfa / Satır
men	منع = men'	-kelimenin sonunda (') ayın harfi düşmesi.	35 / 12
meyus	ميؤس = mey'ûs	-kelimenin ortasında (') harfi düşmesi.	64/16
mezun	مأذون = me'zûn	-kelimede ortasında (') ayın harfin düşmesi. -Kelimede z<z desişmesi.	25/21
muhafaza	محافظه = muhâfeze	-kelimede z<z değişmesi. -kelimede a<e değişmesi. -kelimede h<h değişmesi.	17/4
muhtaç	محتاج = muhtac	-kelimede ç<c değişmesi. -kelimede ünlü uyumu yok.	23/3
nasip	نصيب = naşib	-kelimede s<ş değişmesi. -kelimede p<b değişmesi. -kelimede ses uyumu yok.	14 / 18
nimet	نعمه = ni'me	-kelimede ortasında (') ayın harfin düşmesi. -kelimenin sonunda (t) harfin türemesi.	17/14
ömür	عمر = 'umr	-kelimede ö<'u değişmesi. -kelimede (ü) harfin türemesi.	4/1
rey	رأي = re'y	-kelimenin ortasında (') hemze harfin düşmesi.	31/14
saik	سائق = sa'ik	-kelimede i<'i değişmesi. -kelimede k<ğ değişmesi.	25/7
sual	سؤال = su'âl	-Kelimede a<â desişmesi.	3/5
şehit	شهيد = şehid	-kelimede t<d değişmesi.	53/4
şeni	شنيع = şeni'	-kelimenin sonunda (') ayın harfin düşmesi.	42/2
şey'	شيء = şey'	-kelimenin sonunda (') hemze harfin düşmesi.	3/5
tahayyür	تحير = taḥayyür	-kelimede h<ğ değişmesi. -kelimede ünsüz ikizleşmesi -kelimede ses uyumu yok.	15/7

Kelime	Arapça Telaffuzu	Ses Yapısı	Sayfa / Satır
tekke	تكية = tekye	-kelimede k<y değişmesi. -kelimede ünsüz ikizleşmesi.	45/5
tesir	تأثير = te'sir	-kelimede ortasında (') ayın harfin düşmesi. -kelimede s<s desişmesi.	32/7
ubudiyet	عبودية = 'uoudiye	-kelimede u<'u desişmesi. -kelimenin sonunda (t) harfin türemesi. -kelimede ünlü uyumu.	24/2
vazife	وظيفه = wazife	-kelimede v<w değişmesi. -kelimede z<z değişmesi.	50 / 7
Zaten	ذاتاً = zaten	-kelimede z<z değişmesi.	50 / 10
zayıf	ضعيف = za'if	-kelimede z<z değişmesi. -kelimenin ortasında y<' değişmesi. -kelimede ı<i değişmesi.	16/20

Yukarıdaki tabloya göre hemze ve ayın ile ilgili ses olaylarını şu şekilde sınıflandırmak mümkündür.

1. Ayın İle İlgili Ses Olayları:

1.1. Ses Değişmeleri:

a < 'a Değişmesi:

akıl < 'akl (53/10), akrep < 'akreb (21/5). aziz < 'aziz (69/16).

i < 'i Değişmesi:

ibret < 'ibre (58/10), izzet < 'izze (40/16).

ö < 'u Değişmesi:

ömür < 'umr (4/1).

y < ' Değişmesi:

zayıf < za'if (16/20).

u < 'u Değişmesi:

ubudiyet < 'ubudiye (24/2).

1.2. Ayın Düşmesi:

itimat <i'timâd (6/2), maruf < ma'rûf (24/2), nimet < ni'me (17/14), men' < men' (35/12), şeni < şeni' (42/2), akıbet < 'aķibe (14/11), melun < meleûn (31/1).

2. Hemzeyle İlgili Ses Olayları:

2.1. Hemzeyle İlgili Ses Değişmeleri:

a <'a Değişmesi:

sual < su'âl (3/5).

i <'i Değişmesi:

kail < ka'il (16/4), saik < sa'ik (25/7).

y <' Değişmesi:

acayıp < 'aca'ib (36/4).

2.2. Hemze Düşmesi:

şey < şey' (3/5), dua < du'â' (â) (13/16) , memul < me'mûl (10/6), rey < re'y (31/14), meyus < mey'ûs (64/16), mezun < me'zûn (25/21), tesir < te'sir (32/7).

2.Tablo.

Tiyatroda bulunan Arapça kelimelerin şekil Yapısı Açısından İncelenmesi.

Kelime	Sınıflandırma	Şekil Yapısı	Türkçesi veya Eş Anamlı	Sayfa / Satır
acız	sıfat	yalın	güçsüz	64/12
aduvv	sıfat	yalın	düşman	67/15
Allahin adaletini	sıfat tamlaması	birleşik isim	tanrı'nin adaleti	9/5
askerlik	isim	türemiş, Türkçe'de lik yapım ekiyle türetilmiştir	askerlik hizmeti	31/10
bârid	sıfat	yalın	soğuk	6/3
cellâtlık	isim	türemiş, Türkçe'de lik yapım ekiyle 'türetilmiştir	celladın görevi	32/6
Divân-ı Harb	isim tamlaması	birleşik isim	Yüksek askeri mahkeme	31/13

Kelime	Sınıflandırma	Şekil Yapısı	Türkçesi veya Eş Anımlı	Sayfa / Satır
edepsiz	sıfat	türemiş, Türkçe'de siz yapım ekiyle türetilmiş	terbiyesiz	64/8
Fikir	isim	yalın	düşünce	3/17
gazab	sıfat	yalın	hiddet, kızgınlık	7/4
Hafif	sıfat	yalın	hafif	66/5
hak-i beden	isim tamlaması	birleşik isim	beden toprağı	23/3
hancer	isim	yalın	hançer	14/4
hazin	sıfat	yalın	üzüntülü	39/19
Hicâz	isim	yalın	Arabistan'da Hicaz bölgesi	34/3
hiyânet	sıfat	yalın	hainlik	5/6
hücum	isim	yalın	saldırı	7/8
hüsn	sıfat	yalın	güzellik	7/19
iftihar	isim	yalın	övünme	16/15
ihtiyârsız	isim	türemiş, Türkçe'de siz yapım ekiyle türetilmiştir	elinde olmaksızın	7/14
insan çehresi	isim tamlaması	birleşik isim	insan yüzü	4/3
insânlık	isim	türemiş, Türkçe'de lik yapım ekiyle türetilmiştir	terbiyeli	31/10
kandil	isim	yalın	bir tür aydınlatma aracı	8/11
kemâl-i hiddet	isim tamlaması	birleşik isim	sert öfke	42/1
kıymetli	sıfat	türemiş, Türkçe'de lik yapım ekiyle türetilmiştir	değerli	69/5
kıymetsiz	sıfat	türemiş, Türkçe'de siz yapım ekiyle türetilmiştir	değersiz	66/9
kudret-i kâhir	sıfat tamlaması	birleşik sıfat	kahreden güç	33/2
lâkin	edat	yalın	ama	31/15
mağmum	sıfat	yalın	kederli	4/17

Kelime	Sınıflandırma	Şekil Yapısı	Türkçesi veya Eş Anlamlı	Sayfa / Satır
mâlik	isim	yalın	sahip	12/3
melun	sıfat	yalın	l' anetli olası	31/7
memleket	isim	yalın	ülke	7/16
memül	isim	yalın	beklenen	10/6
merhüm	isim	yalın	ölmüş	49/3
mezun	isim	yalın	izinli	25/21
miralay	isim	yalın	albay	25/12
muhafaza	isim	yalın	koruma	17/4
muhâ tara	isim	yalın isim	tehlike	9/19
mülâzımlık	isim	türemiş, lik ekiyle türetilmiş	teğmen rütbesi	30/11
müteessir ol	fiil	birleşik fiil	etkilenmiş	34/3
sabır	isim	yalın	sabırlı	67/1
sükut-i müteessirâne	isim tamlaması	birleşik isim	müteessirce sessizlik	5/9
şeni'	sıfat	yalın	çirkin	42/2
şükür eder	fiil	birleşik fiil	teşekkür eder	7/15
tahammül et	fiil	birleşik fiil	katlanmak	3/10
telef olmuş	fiil	birleşik fiil	ölmüş	11/11
tezâyüd etme	fiil	birleşik fiil	artma	6/10
vekil harçlık	isim	türemiş, Türkçe'd lik yapım ekiyle türetilmiştir	ayak işlerini gören	31/20
veli-i nimet	isim tamlaması	birleşik isim	ona çok büyük iyiliği	17/15
zahir	isim	yalın	açık	13/2
zayıf	sıfat	yalın	sıska	16/20

Bilindiği üzere Türkçede sözcükleri çokluk yapmanın belli bir kural vardır; sözcüğün sonuna, içindeki ünlülere uygun bir şekilde "-lar, ve "-ler" eki eklenerek çokluk yapmak mümkündür. Bu kural, diğer dillerden Türkçeye girip Türkçeleşmiş sözcükler için de geçerlidir. Ancak Arapçadan Türkçeye geçmiş çokluk biçimlerine

baktığımızda, bu sözcüklerin Türkçeye girişinin çokluk yapma ihtiyacından kaynaklanmadığı, çünkü her birinin Türkçe söz varlığında kendine özgü yeni bir kullanım alanı kazandığı görülmektedir. Hatta çoğul biçime sahip olmasına rağmen Türkçede tekil anlamda kullanılan sözcüklerin de olduğunu görmekteyiz. Tiyatroda bu kelimelerin bazıları kullanılmaktadır. Bunlardan

acayip (62/2), evlat (12/12), ecza (17/19), efkar (23/2), etraf (3/11), aza (64/10), ecdad (8/12), esvap (20/15).

Arapçada çoğul sözcüklerde, Arapçadaki anlamı koruyarak Türkçedeki (lar) çoğul biçimi eklenir. Tiyatrada bulunan sözcüklerden şunlardır:

Askerler (67/15), esvaplar (31/18), firkalar (37/3), meşakkatlar (50/20).

Sonuç:

1. Türkçede birbirinin iki sessiz yanyana bulunmaz, Arapçadan gelme kelimelerde ancak çift sessiz (şedde, teşdid) vardır. Cerrah جراح.
2. Arapça gelmiş kelimelerde sesli uyumu yok.
3. Türkçeye geçmiş birçok yabancı kelimelerde, sessizlerin serttik uyumuşaklık uyumu yoktur. Bunlardan telaffuzunda ve bazen imlasında değişiklik yapılmakta bu kaideye uygun hale getirilmektedir.
4. Arapçada çoğul olmasına rağmen Osmanlıcada bazı kelimeler tekil anlamlarıyla kullanılmıştır.
5. Bu tiyatrodaki bulunan bir takım sözcükler orijinal anlamlarıyla kullanılmıştır. Allah, sabır, aduvr.

Kaynakça:

1. Bakı, Edip Ali (1949), *Namık Kemal'in Afıyonda*, Ulus Basımevi, Ankara.
2. Banarlı, Nihad Sami (1976), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, c.2, Milli Eğitim Basım evi, İstanbul.
3. Baran, Burhan (2019), *Arapçadan Türkiye Türkçesine Geçen Sözcüklerde Ayın ve Hemzeyle İlgili Ses Olayları*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 32.
4. Demir, Tufan (2004), *Türkçe Dilbilgisi*, Pozitif Matbaacılık, Ankara.
5. Ediskun, Haydar (1985), *Türk Dil Bilgisi*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
6. Güneş, Sezai (1997), *Türk Dilbilgisi*, 3.Baskı, D.E.Ü. Rektörlük Matbaası, İzmir.
7. Hengirmen, Mehmet (2007), *Türkçe Dilbilgisi*, 9. Baskı, Ünal Ofest, Ankara.
8. Korkmaz, Zeynep (2007), *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, TDK. Yayınları, Ankara.
9. Öksüz, Yusuf Ziya (1995), *Türkçe'nin Sadeleşme Tarihi Genç Kalemler ve Yeni Lisan Hareketi*, TDK Yayınları, Yüksek Öğretmen Kurulu Matbaasında Basılmıştır, Ankara.
10. Özgeçit, Namık (2017), *Arapça ve Türkçede Ünlü ve Ünsüzlerin Birbirlerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
11. Parlatır, İsmail (2006), *Osmanlı Türkçesi sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara.
12. T.C.Anadolu Üniversitesi Yayınları (2019), *Vatan Yahut Silistre-Namık Kemal* , 1. Baskı, Eskişehir.
13. Tanpınar, Ahmet Hamdi (1977), *Edebiyat Üzerine Makaleler*, 2. Baskı, İstanbul.

دراسة خصائص الكلمات العربية في مسرحية " وطن او سليستره " لنا مق كمال

المستخلص

دخلت العديد من الكلمات ذات الاصل العربي الى اللغة التركية العثمانية بسبب العلاقات الدينية والتاريخية بين الاتراك، ولكن لم يتم استخدام كل هذه الكلمات بمعانيها الاصلية. حيث اكتسبت الكلمات العربية المدمجة في اللغة التركية العثمانية بمرور الوقت مجالات جديدة من الاستخدام في شكل تحولات دلالية او توسعات او تقلصات (انكماشات) بسبب التغييرات في البنية والشكل. بحثنا يدور حول " دراسة خصائص الكلمات العربية في مسرحية وطن او سليستره لنا مق كمال ". ان هذه المسرحية قد كتبت في فترة اللغة العثمانية لهذا تم استخدام العديد من الكلمات العربية فيها.

بعد ان تم التعرف على الكلمات العربية في هذه الدراسة، تم تصنيفها حسب بناءها من حيث الشكل والصوت، حيث تضمنت من حيث البنية الشكلية كلمات بسيطة ومشتقة من الاسماء والافعال ومركبة. اما من حيث بنيتها الصوتية تناولنا فيها التغييرات الصوتية والتوافق الصوتي وتوصلنا الى ان الكلمات العربية بقيت محافظة على خصائصها الصوتية في اللغة العربية ولكنها فقدت معناها عندما استخدمت في اللغة التركية ولذلك الكلمات المرادفة لها او ما يقابلها في اللغة التركية. الكلمات المفتاحية: بناء الشكل، بناء الصوت، الكلمات العربية، نامق كمال، وطن او سليستره.

